Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi (sediul Central) Judecător: N.Ghedrovici
Dosarul: nr.2r-852/24
2-23186479-02-2r-14032024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

16 aprilie 2024 mun. Chişinău

în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecător: Ion Țurcan
Judecători: Anatol Pahopol şi Ala Malîi

examinând cererea de recurs înaintată de avocatul Negru Olesea în interesele recurentei Lungu Natalia împotriva încheierilor Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central) din 02 ianuarie 2024 și 07 februarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, înaintată de către avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev Elena cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă:

Pretențiile petiționarului:

La data de 27 decembrie 2023, Judecătoria Anenii Noi a înregistrat cererea de chemare în judecată înaintată de către avocata Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu Natalia împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev Elena cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral.

Prin încheierea judecătorului din 02 ianuarie 2024, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată înaintate, potențialul reclamantul fiind obligat, timp de 07 zile din momentul recepționării copiei încheierii în cauză, să prezinte dovada achitări taxei de stat. S-a explicat reclamantului, că în cazul în care nu va lichida neajunsurile menționate în partea motivatorie a încheierii, în termenul acordat, cererea nu se va considera depusă și va fi restituită fără examinare.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central) din 07 februarie 2024, s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev

Elena, cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral.

Solicitarea recurentului.

Invocînd ilegalitatea acestei încheieri, la data de 20 februarie 2024, avocatul Negru Olesea în interesele recurentei Lungu Natalia a declarat recurs împotriva încheierilor primei instanțe, solicitând casarea acestora, cu emiterea unei noi decizii prin care reclamanta să fie scutită de la plata taxei de stat și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Argumentele părților.

În motivarea recursului, partea recurentă a invocat că, încheierile primei instanțe sunt ilegale și neîntemeiate, pe motiv că, nu au fost constatate şi elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluţionarea pricinii şi au fost încălcate normele de drept procedural.

Intimații/pârâți, nu au înaintat o referință asupra cererii de recurs declarate, prin care să își exprime poziția față de cererea de recurs declarată.

Studiind materialele dosarului în coroborare cu pretențiile recurentului, motivele de fapt și temeiurile de drept expuse și invocate de acesta în cererea de recurs și demersul înaintat instanței în coroborare cu legislația pertinentă cauzei, Colegiul consideră recursul fiind întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a recursului.

Instanţa de recurs reiterează prevederile art. 425 C.P.C., care statuează expres că, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunţarea ei.

Din actele pricinii rezultă că încheierea recurată a fost pronunţată la 07 februarie 2024 (f.d.10), iar recursul a fost depus la data de 20 februarie 2024 (f.d.13-14). Astfel, prin prisma art. 425 CPC, instanţa de recurs constată că recursul a fost depus în termen.

Conform art. 426 alin. (3) CPC RM, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Aprecierea instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către avocatul Negru Olesea în interesele recurentei Lungu Natalia, de a

casa încheierile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 ianuarie 2024 și 07 februarie 2024, cu remiterea pricinii la rejudecare, de la etapa primirii.

În favoarea concluziei enunţate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din actele cauzei rezultă cu certitudine că, 27 decembrie 2023, avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev Elena, cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral (f.d.2-5).

La fel din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din data de 02 ianuarie 2024, s-a dispus a nu da curs cererii de chemare în judecată, depuse de avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu, fiindu-i acordat un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii de a nu da curs acțiunii, pentru a înlătura neajunsurile enunțate, și anume: dovada achitării taxei de stat, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile de la data recepționării copiei de pe încheiere. S-a explicat reclamantului, că în cazul în care nu va lichida neajunsurile menționate în partea motivatorie a încheierii, în termenul acordat, cererea nu se va considera depusă și va fi restituită fără examinare (f.d.5).

Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru 07 februarie 2024, cererea de chemare în judecată înaintată de avocata Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev Elena, cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral, a fost restituită (f.d.10).

În motivarea încheierii, judecătorul instanței de fond a indicat că, încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată a fost expediată avocatei potențialei reclamante, Negru Olesea, înmânată ”contra semnătură” la data de 03 ianuarie 2024, însă nu au fost înlăturate neajunsurile şi nici nu s-a comunicat judecătorului despre motivele neîndeplinirii cerinţelor indicate în încheiere.

Colegiul civil al Curţii de Apel Chişinău, analizînd situaţia de fapt din prezenta speţă în raport cu probele administrate la dosar în sensul soluţionării corecte a prezentului litigiu, consideră că concluzia judecătorului instanţei de fond despre necesitatea restituirii cererii contravine circumstanțelor cauzei.

În conformitate cu prevederile art. 171 CPC, după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condiţiile art.166 şi 167 alin.(1) lit.a), b), c) şi e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicînd persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare şi acordîndu-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă persoana care a depus cererea îndeplineşte în termen toate cerinţele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării iniţiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele anexate,

se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

Colegiul Civil reiterează că în situaţia în care cererea de chemare în judecată nu întruneşte exigenţele prevăzute de lege, judecătorul, în dependenţă de caz, va întreprinde una din măsurile prevăzute de art. 169 CPC - refuză de a primi cererea, art. 170 CPC – restituie cererea de chemare în judecată sau de art. 171 alin. (1) CPC – nu va da curs cererii. Astfel, legislaţia procedurală, instituie anumite cerinţe pentru realizarea dreptului la acţiune, adică pentru intentarea unui proces civil.

În temeiul prevederilor art. 5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistenţă a legislaţiei, de imperfecţiune, coliziune sau obscuritate a legislaţiei în vigoare. Renunţarea uneia dintre părţi la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenţii nu are efect juridic, cu excepţia cazurilor de încheiere, în condiţiile legii, a unei convenţii arbitrale.

Conform prevederilor art. 6 CPC, instanţa judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime prin somare la executarea unor obligaţii, prin declararea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalităţi, prevăzute de lege.

Astfel, Colegiul remarcă că instanța de fond a expediat potențialei reclamante Lungu Natalia copia încheierii judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02.01.2024 întru lichidarea neajunsurilor indicate în aceasta, însă a omis să expedieze o copia a încheierii de a nu da curs și în adresa avocatului, Negru Olesea, care a semnat și depus cererea.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, avizul de recepție a fost restituit ca fiind nereclamat, iar alte măsuri de remitere a actului judecătoresc adoptat nu au fost întreprinse.

În asemenea circumstanţe, instanţa de recurs consideră greșită concluzia judecătorului primei instanţe cu privire la restituirea acţiunii.

În condițiile respective şi în situaţia în care neînlăturarea neajunsurilor nu pot fi imputate potențialei reclamante – recurent Lungu Natalia, prin restituirea cererii în prezenta speţă, s-ar putea înfrânge principiul echităţii procedurii civile şi îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecţilor la un proces echitabil, ceea ce este inadmisibil.

Astfel, Colegiul consideră că, prin acţiunile instanţei de fond, reclamantul/recurent poate fi lezat în drepturile sale de acces liber la justiţie, ce constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem judiciar democratic fiind consacrat într-un număr important de documente internaţionale, astfel că el are semnificaţii deosebite şi pentru dreptul procesual, dar şi pentru

dreptul constituţional. Facultatea oricărei persoane de a introduce, după libera sa apreciere, o acţiune în justiţie, implicînd astfel obligaţia corelativa a statului, ca prin instanţa competenta, sa soluţioneze aceste acţiuni, reprezintă practic liberal acces al persoanei la justiţie.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul consideră oportun de reitera prevederile art. art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 din Legea taxei de stat nr. 213/2023 (în vigoare de la 1 ianuarie 2024), stipulează că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul art. 85 alin. (4) Codul de procedură civilă și art. 4 din Legea taxei de stat se deduce că, pentru scutirea de la plata taxei de stat, justițiabilul trebuie să invoce motive întemeiate și să prezinte probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

În cadrul aprecierii situației materiale, se va lua în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, trăgându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate.

Astfel, în susținerea cerinței de scutire a plății taxei de stat persoana fizică urmează să expună circumstanțele care justifică solicitarea și să anexeze actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecție socială, certificate despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, etc.)..

Raportând la caz normele legale anterior enunțate și din circumstanțele stabilite, Colegiul judiciar conchide că instanța de fond incorect a soluționat cererea cu privire la scutirea reclamantei de la plata taxei de stat, deoarece nu a elucidat pe deplin circumstanțele speței și nu a motivat cert modalitatea prin care a ajuns la concluzia respectivă, nu a aplicat corect normele legale aplicabile prezentei spețe.

Reieșind din circumstanțele descrise și din materialele probatorii anexate, se constată că judecătorul instanței de fond urma să întreprindă toate măsurile pentru elucidarea tuturor circumstanțelor, or, fără a fi elucidat suficient de obiectiv toate circumstanțele litigiului nu a dat o analiză corectă normelor legale la cererea privind scutirea de la plata taxei de stat.

Or, prima instanţă nu a ţinut cont de rolul instanţei în vederea asigurării

exercitării unor drepturi constante şi corecte aplicate în egalitate faţă de părţi, fapt ce impune de regulă soluţionării litigiului prin prisma principiului contradictorialităţii, menit să asigure un echilibru între interesele părţilor şi raporturile juridice în materie.

În această ordine de idei, este evident că, în condițiile din speță, constatările instanței de fond nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării şi adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții şi să verifice temeinicia şi legalitatea soluției adoptate.

Avînd în vedere că instanţa de recurs a constatat că, încheierile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 ianuarie 2024 și 07 februarie 2024 sunt neîntemeiate, fapt ce în consecință impune admiterea recursului, cu casarea încheierilor judecătorului primei instanțe şi remiterea cauzei la rejudecare sub aspectele sus – menţionate.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) și art. 428 CPC RM, Colegiul civil comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu.

Se casează încheierile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 ianuarie 2024 și 07 februarie 2024, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Negru Olesea, în interesele Nataliei Lungu împotriva lui Mihai Viorel și Muhamadeev Elena, cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceiași instanță, în același complet de judecată, de la etapa primirii cererii.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ion Țurcan

Judecătorii Anatol Pahopol

Ala Malîi